

บทที่ 3

บทนิยาม

บทนิยามมีความสำคัญมากสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เพราะอธิบายความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ในแบบสอบถามนี้ ซึ่งจะช่วยให้พนักงานเจ้านับเข้าใจความหมายและวัตถุประสงค์ของคำถาม ทำให้สามารถบันทึกแบบสอบถามและอธิบายให้ผู้ตอบสัมภาษณ์เข้าใจได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจกับคำนิยามนี้ให้ชัดเจนก่อนปฏิบัติงานสนาม

1. ครัวเรือน

หมายถึง บุคคลคนเดียวหรือหลายคนซึ่งอาศัยเป็นประจำในบ้านหรือสถานที่อยู่เดียวกัน ทั้งนี้ไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นจะมีความสัมพันธ์ฉันญาติพี่น้องหรือไม่ก็ตาม

สถานที่อยู่แห่งหนึ่งหรือในบ้านเลขที่หนึ่ง อาจประกอบด้วยครัวเรือนเดียว หรือหลายครัวเรือนก็ได้ หรือครัวเรือนหนึ่งอาจมีสมาชิกอาศัยอยู่ในบ้านหลายหลัง หรือหลายห้องก็ได้ แต่จะต้องอยู่บริเวณหรือรั้วเดียวกัน หรือห้องติดกัน

2. ครัวเรือนส่วนบุคคล

หมายถึง ครัวเรือนของบุคคลทั่วไป ซึ่งอาจประกอบด้วยบุคคลคนเดียวหรือหลายคน อาศัยอยู่ในบ้านหรือที่อยู่อาศัยเดียวกัน จัดหาหรือใช้สิ่งอุปโภค บริโภค อันจำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน โดยบุคคลเหล่านี้อาจเป็นญาติหรือไม่เป็นญาติก็ได้ เช่น ครัวเรือนที่อาศัยอยู่คนเดียว หรือครัวเรือนที่มี พ่อ แม่ ลูก อาศัยอยู่

หมายเหตุ :

1) ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในห้องพักทั่วไป/อพาร์ทเมนต์/คอนโด/แมนชั่น/ห้องชุดอื่น ๆ ให้นับแต่ละห้องเป็นครัวเรือนส่วนบุคคล 1 ครัวเรือน

2) ครัวเรือนที่มีบ้านพัก/ห้องพักส่วนตัวในสถาบัน/โรงงาน เช่น บ้านพัก/ห้องพักแพทย์ หรือพยาบาลในโรงพยาบาล บ้านพักอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียน บ้านพักภารโรงในโรงเรียน บ้านพักผู้จัดการโรงงาน บ้านพักมัคทายกในวัด บ้านพักนายทหารในกรม/กอง ให้นับ แต่ละบ้าน/ห้อง เป็นครัวเรือนส่วนบุคคล 1 ครัวเรือน

3. สถานภาพสมรส

หมายถึง ความผูกพันระหว่างชายกับหญิงในการเป็นสามีภรรยา โดยแบ่งเป็นดังนี้

3.1 โสด

ได้แก่ ผู้ที่ยังไม่เคยสมรส

3.2 สมรส

ได้แก่ ผู้ที่อยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยา ไม่ว่าจะจดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และแม้ว่าระหว่างไปสำรวจสามีภรรยาจะไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่ยังคงมีความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยา เช่น สามีไปทำงานต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ

3.3 ม่าย

ได้แก่ ผู้ที่คู่สมรสได้ตายไปแล้วและขณะนี้ยังไม่ได้สมรสใหม่

3.4 หย่า

ได้แก่ สามีภรรยาที่หย่ากันโดยถูกต้องตามกฎหมาย

3.5 แยกกันอยู่

ได้แก่ ผู้ที่มีได้อยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาแล้ว แต่ยังไม่ได้อย่ากันตามกฎหมาย รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้สมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้อยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาแล้ว

3.6 เคยสมรสแต่ไม่ทราบสถานภาพ

ได้แก่ ผู้ที่สมรสแต่ไม่ทราบสถานภาพในปัจจุบัน สำหรับ “แม่ชี” ให้ใช้หลักปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา

4. อาชีพ

หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่บุคคลนั้นทำอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประเภทอาชีพชุดใหม่ ต้องบันทึกทั้งชนิดของอาชีพ/หน้าที่การงาน ระดับความชำนาญ ตลอดจนตำแหน่งหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถจัดแยกประเภทอาชีพตามการจัดประเภทอาชีพมาตรฐานสากลได้ถูกต้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ผู้จัดการฝ่ายผลิต นักเคมีฟิสิกส์ นักออกแบบระบบงานคอมพิวเตอร์ วิศวกรเครื่องกลการเกษตร ครูประจำชั้น ประถมศึกษา เกษตรกรปลูกข้าว เกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น เป็นต้น

5. อุตสาหกรรม

หมายถึง ประเภทหรือชนิดของกิจการทางเศรษฐกิจที่บุคคลนั้นทำงานอยู่ เช่น โรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป โรงงานผลิตน้ำมันจากพืช บริษัทขายรถยนต์ ร้านขายปลีกอาหารและเครื่องดื่ม การปลูกข้าว การเลี้ยงปลาน้ำจืด เป็นต้น

ถ้าสถานที่ที่ทำงานเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ให้บันทึกชื่อส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมการค้าภายใน บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) บริษัท ไปรษณีย์ไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย การทางพิเศษแห่งประเทศไทย การเคหะแห่งชาติ การประปานครหลวง เป็นต้น

6. สถานภาพการทำงาน

หมายถึง สถานะของบุคคลที่ทำงานในสถานที่ทำงานหรือธุรกิจ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

6.1 นายจ้าง

หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองหรือประกอบธุรกิจร่วมกับหุ้นส่วน ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป โดยมีประเภทของงานเป็น “งานส่วนตัว” และมีการจ้างบุคคลตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป เพื่อมาทำงานให้กับธุรกิจของตนเองในฐานะ “ลูกจ้าง” โดยเป็นการจ้างงานบนพื้นฐานของความต่อเนื่อง (หุ้นส่วนอาจจะเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกของครอบครัวหรือครัวเรือนก็ได้)

นายจ้างในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ผู้ที่จ้างคนงานทำงานบ้าน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น ผู้ที่จ้างคนมาทำงานในบ้าน ทำความสะอาด ซักผ้า เป็นต้น

6.2 ผู้ประกอบธุรกิจของตนเอง

หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองหรือประกอบธุรกิจร่วมกับหุ้นส่วนตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป โดยมีประเภทงานเป็น “งานส่วนตัว” และไม่มีมีการจ้าง “ลูกจ้าง” ที่เป็นการจ้างงานบนพื้นฐานของความต่อเนื่องเพื่อมาทำงานให้ในระหว่างคาบเวลาอ้างอิง แต่สามารถจ้าง “ลูกจ้างที่ไม่ใช่การจ้างงานอย่างต่อเนื่อง” (หุ้นส่วนอาจจะเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกของครอบครัวหรือครัวเรือนก็ได้)

6.3 ผู้ช่วยธุรกิจของครัวเรือน

หมายถึง ผู้ที่ทำ “งานส่วนตัว” ในธุรกิจที่ดำเนินงานโดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันโดยไม่ได้รับค่าจ้าง และไม่อยู่ในฐานะของหุ้นส่วน เนื่องจากระดับของความรับผิดชอบที่มีต่อธุรกิจ ไม่อยู่ในระดับของความเป็นผู้นำ ทั้งในแง่ของเวลาการทำงานหรือปัจจัยอื่น ๆ ในกรณีของผู้ที่ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างในธุรกิจที่ดำเนินงานโดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน อาจจะอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันหรือไม่ก็ได้

6.4 ลูกจ้าง

หมายถึง คนทำงานที่มีประเภทงานเป็น “งานที่ได้รับค่าจ้าง” เป็นผู้มีสัญญาจ้าง และเป็นการทำงานที่ได้รับค่าตอบแทน ซึ่งเป็นสัญญาที่ทำแล้วและยังคงมีผลต่อเนื่องต่อไป หรือมีการต่อสัญญากับนายจ้างคนเดิมบนพื้นฐานของความต่อเนื่อง โดยที่

- สัญญาจ้างอาจอยู่ในรูปของหนังสือหรือด้วยวาจาระบุชัดเจน หรือเป็นที่เข้าใจโดยปริยาย

- ค่าตอบแทนอาจอยู่ในรูปของค่าจ้างและเงินเดือน ค่าคอมมิชชั่น ค่าตอบแทนคิดเป็นรายชิ้น เงินโบนัส หรือเป็นค่าตอบแทนที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงิน เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย หรือมีการฝึกอบรม เป็นต้น

- คำว่า “บนพื้นฐานของความต่อเนื่อง” หมายถึง ระยะเวลาการจ้างงานตามสภาวะการณ์ของประเทศ

ลูกจ้างแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ลูกจ้างรัฐบาล หมายถึง ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด เจ้าหน้าที่องค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวของรัฐบาล

2. ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้กับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

3. ลูกจ้างเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้กับเอกชน หรือธุรกิจของเอกชน รวมทั้งผู้ที่รับจ้างทำงานบ้าน เช่น ซักรีดเสื้อผ้า เลี้ยงเด็ก ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้าน

6.5 สมาชิกของการรวมกลุ่มผู้ผลิต

หมายถึง ผู้ที่ทำ “งานส่วนตัว” โดยร่วมกันทำการผลิตสินค้าและบริการ โดยสมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกันกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในการตัดสินใจด้านการผลิต การขาย การลงทุน และการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิก (“ลูกจ้าง” ของการรวมกลุ่มผู้ผลิตไม่จัดจำแนกไว้ในกลุ่มนี้)

6.6 ผู้ไม่สามารถจำแนกสถานภาพการทำงานได้

หมายถึง บุคคลที่ไม่มีข้อมูลเพียงพอ และ/หรือบุคคลที่ไม่สามารถจำแนกไว้ในกลุ่มอื่นได้

7. การอ่าน

หมายถึง การอ่านหนังสือหรือบทความทุกประเภท นอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน/ช่วงเวลาพัก ทั้งที่เป็นรูปเล่ม/เอกสาร หรือการอ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งที่มีการเชื่อมต่อและไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

รวมถึง การอ่านผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (เช่น Facebook Line Instagram Twitter ฯลฯ) SMS E-mail ฯลฯ

ไม่รวม การอ่านข้อความที่เป็นการสนทนา/ติดต่อสื่อสาร ส่วนบุคคลหรือหน้าที่
การงาน

7.1 การอ่านของเด็กเล็ก (อายุต่ำกว่า 6 ปี)

หมายถึง การอ่านด้วยตนเอง หรือผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก็ได้

ตัวอย่างการอ่าน เช่น

- น้องพิม (อายุ 6 เดือน) ปกติแม่อ่านนิทานให้ฟังก่อนนอนทุกวัน
- น้องก้อง (อายุ 3 ปี) พ่อจะอ่านนิทานให้ฟัง พร้อมกับชี้ชวนให้น้องก้องดู
รูปภาพประกอบในนิทานจากแท็บเล็ตทุกวันหยุดเสาร์-อาทิตย์
- น้องแจ่ง (อายุ 5 ปี) ปกติอ่านหนังสือการ์ตูนและหนังสือเรียนช่วงตอนเย็น
หลังเลิกเรียนอาทิตย์ละ 3 วัน

หมายเหตุ : สำหรับการอ่านของเด็กเล็กจะมีข้อถามที่เกี่ยวกับการอ่าน ในเวลาเรียน ด้วย

7.2 การอ่านของประชากร (อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป)

ตัวอย่างการอ่าน เช่น

- ป้าเล็กขายของชำ ปกติอ่านนิตยสารช่วงที่ไม่มีลูกค้ามาซื้อของ
- นายแก้วทำงานบริษัท ปกติอ่านหนังสือพิมพ์ทางอินเทอร์เน็ตช่วงหยุดพักจาก
การทำงาน และอ่านหนังสืออ่านเล่นในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์
- นิดค้นหาข้อมูลเพื่อทำรายงานส่งอาจารย์ โดยหลังเลิกเรียนนิดได้สืบค้นและ
อ่านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจากทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้งอ่านหนังสือที่ยืมจาก
ห้องสมุดด้วย
- แก้ว ปกติอ่านเกร็ดความรู้ทั่วไปใน Facebook ทุกวัน วันละ 30 นาที
- นายนพ ปกติอ่านข้อความข่าวจาก SMS ทุกวัน

8. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

หมายถึง สื่อที่ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงเนื้อหา

ช่องทางหรือวิธีการเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่

- เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (อ่านแบบออนไลน์) : เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์
E-mail และ Application
- ไม่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (อ่านแบบออฟไลน์) : CD/DVD Application และ
อื่น ๆ (เช่น ตู้ประชาสัมพันธ์ SMS ฯลฯ)

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะและพกพา เครื่องแท็บเล็ต
Smart phone หรือ E-book reader เป็นต้น

9. หนังสือพิมพ์

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่อง
เกี่ยวกับข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน มักจะออกเป็นรายวัน แต่อาจออกเป็นราย 2 วัน 5 วัน 7 วัน
10 วัน หรืออื่น ๆ ก็ได้ แต่ไม่ทิ้งช่วงนานเกินไป ไม่เย็บเล่ม และไม่มีปก

ขนาดของหนังสือพิมพ์ มีขนาดไม่แน่นอน ส่วนใหญ่มีขนาดประมาณ 40 X 55 ซม.

10. นิตยสาร

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะออกเป็นรายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือน มักจะมีขนาดเล็กกว่าหนังสือพิมพ์ มีปก เย็บเล่ม มีการจัดหน้า โดยใช้สีสัน และรูปภาพสวยงามพิถีพิถันกว่าหนังสือพิมพ์ เนื้อหาอาจเกี่ยวกับข่าวสาร ความรู้ สารคดี นวนิยาย หรืออื่น ๆ

11. วารสาร/เอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นประจำ แต่มีรูปร่างลักษณะที่ไม่สามารถจัดประเภทเป็นหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารได้ วารสารส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาทางวิชาการ แต่อาจมีวารสารบางประเภทที่เน้นในเรื่องข่าวและความคิดเห็น แต่ไม่มีการตกแต่งรูปเล่มเหมือนนิตยสาร

วารสาร ส่วนใหญ่จะมีคำว่า “วารสาร” นำหน้าชื่อหนังสือ และเนื้อหาจะหนักกว่านิตยสาร ตัวอย่างหนังสือวารสาร เช่น วารสารข้าราชการ วารสารที่ดิน วารสารบริหารธุรกิจ เป็นต้น

ส่วนเอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ อาจออกมาในลักษณะของแผ่นพับ แผ่นปลิว จุลสาร (Bulletin) จดหมายข่าว (Newsletter) หรืออื่น ๆ ส่วนใหญ่จะจัดทำโดยสถาบัน หรือองค์กรต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมกิจกรรมของหน่วยงานนั้น โดยเฉพาะ เช่น สารสถิติ สารผู้ใหญ่ ข่าวสารการเกษตร ข่าวสารการบินพาณิชย์ จุลสารการท่องเที่ยว จุลสารดาวเทียม จดหมายข่าวไทย คดีศึกษา เป็นต้น

12. นวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่นต่าง ๆ

หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มักออกไม่มีระยะเวลาที่แน่นอน มุ่งให้อ่านเพื่อความเพลิดเพลินใจ เช่น นวนิยาย นิทาน การ์ตูน เป็นต้น

หนังสือนวนิยายหรือเรื่องอ่านเล่นต่าง ๆ ในที่นี้ต้องพิมพ์เป็นเล่ม ไม่ใช่นวนิยายหรือเรื่องอ่านเล่นที่พิมพ์เป็นตอน ๆ ในหนังสือประเภทอื่น ตัวอย่างของหนังสือนวนิยาย เช่น บุพเพสันนิวาส เพชรพระอุมา ค่าของคน คู่กรรม เป็นต้น

หนังสือการ์ตูน เช่น ชายหัวเราะ และการ์ตูนญี่ปุ่น เป็นต้น

13. แบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตร หรือหนังสือ/เอกสาร/คู่มือที่อ่านเพิ่มเติมเพื่อการเรียนหรือสอบ

หมายถึง สิ่งพิมพ์ หนังสือ หรือตำราที่โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษา กำหนดให้ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตร รวมทั้ง หนังสือ เอกสาร หรือคู่มือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมเพื่อการเรียนหรือสอบด้วย เช่น คู่มือเตรียมสอบ หนังสือแนวข้อสอบ และหนังสือประกอบการเรียนพิเศษ เป็นต้น

14. ตำรา/หนังสือ/เอกสาร/บทความที่ให้ความรู้ต่าง ๆ /ความรู้ทั่วไป

หมายถึง สิ่งพิมพ์หรือเอกสารที่มุ่งให้ความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้อ่านเป็นประการสำคัญ ส่วนใหญ่จะออกในลักษณะของหนังสือ (Book) มีการเย็บเล่ม ไม่รวมแบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตร หรือเอกสาร/หนังสือ/คู่มือที่อ่านเพิ่มเติมเพื่อการเรียนหรือสอบ

ตำรา หนังสือ เอกสาร หรือบทความที่ให้ความรู้ต่าง ๆ /ความรู้ทั่วไป ในที่นี้ต้องใช้ในวัตถุประสงค์อ่านเพื่อให้ความรู้ทั่ว ๆ ไป เพื่อเสริมความรู้ ไม่ใช่มุ่งเพื่อการเรียนหรือสอบ

15. หนังสือ/เอกสาร/บทความเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา

หมายถึง หนังสือ/เอกสาร/บทความที่นำเสนอ เรื่องเกี่ยวกับหลักหรือคำสอนทางศาสนา หลักการปฏิบัติทางศาสนา ประวัติบุคคลสำคัญทางศาสนา เรื่องเล่าทางศาสนา ความเชื่อทางศาสนา และบทสวดมนต์

16. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-book (Electronic book)

หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์ และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ เว็บไซต์ต่าง ๆ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไป

17. ข่าว

หมายถึง การรายงานเหตุการณ์ปัจจุบันหรือข่าวสารที่น่าสนใจ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารที่เสนอ โดยลักษณะของข่าวนั้นจะต้องเป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวใหม่ ๆ และทันต่อเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทัศนะของผู้รับสาร ทั้งนี้ต้องไม่มีการแสดงความคิดเห็นในการเสนอข่าว

ข่าวอาจจำแนกเป็น ข่าวที่น่าสนใจทั่ว ๆ ไปในประเทศ ข่าวต่างประเทศและข่าวระหว่างประเทศ ข่าวและความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา ความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจบันเทิง และข่าวประเภทอื่น ๆ

17.1 ข่าวที่น่าสนใจทั่วไปในประเทศ

หมายถึง การเสนอเหตุการณ์ปัจจุบันหรือเรื่องราวที่น่าสนใจภายในประเทศ ส่วนใหญ่มักมีลักษณะตื้นตื้นเร้าใจ คนทั่วไปนิยมอ่าน เช่น ข่าวหน้า 1 ข่าวอาชญากรรม ข่าวเรื่องอื้อฉาวต่าง ๆ ข่าวอุบัติเหตุ ข่าววินาศกรรม ภัยธรรมชาติ เป็นต้น

17.2 ข่าวในประเทศด้านการเมือง

หมายถึง ข่าวในประเทศที่มุ่งเสนอให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง รวมทั้งนโยบายการดำเนินงานและชี้แจงของส่วนราชการ

17.3 ข่าวในประเทศด้านเศรษฐกิจ

หมายถึง ข่าวในประเทศที่มุ่งเสนอให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของธุรกิจการค้าโดยรวม

17.4 ข่าวในประเทศด้านสังคมและวัฒนธรรม

หมายถึง ข่าวในประเทศที่มุ่งเสนอให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสาร ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับศาสนา จริยศึกษา เด็ก สตรีและแม่บ้าน สุขภาพอนามัย ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

17.5 ข่าวดังประเทศและข่าวระหว่างประเทศ

หมายถึง เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่อาจเกิดขึ้นในต่างประเทศหรือในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศต่าง ๆ หลาย ๆ ประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นความเคลื่อนไหว และความสัมพันธ์ของประเทศต่าง ๆ รวมถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างเขตแดนไทยและเขตแดนประเทศใกล้เคียง

17.6 ข่าวและความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา

หมายถึง ข่าวหรือเรื่องราวที่เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬา ความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา เช่น ข่าวเตรียมการแข่งขันกีฬา ผลการแข่งขันกีฬา บุคคลในวงการกีฬา เป็นต้น

17.7 ความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจบันเทิง

หมายถึง เรื่องราวและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวงการบันเทิง ส่วนมากจะจัดไว้ในหน้าหนึ่งหน้าใดโดยเฉพาะ อาจมีเรื่องเกี่ยวกับภาพยนตร์ โทรทัศน์ ดนตรี ละคร และการแสดงต่าง ๆ

17.8 ข่าวประเภทอื่น ๆ

หมายถึง ข่าวอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากข่าวที่กล่าวมาแล้ว เช่น ข่าวเด็ก ข่าวบุคคล การพยากรณ์อากาศ ข่าวสุขภาพสังคม ผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นต้น ยกเว้นข่าวความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจการค้า และอุตสาหกรรม

18. สารคดีหรือความรู้ทั่วไป

หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้หรือสารคดี โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การดำเนินงานของรัฐ เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรี และแม่บ้าน

18.1 เกี่ยวกับการเมือง การปกครองและการดำเนินงานของรัฐ

หมายถึง บทความที่มีการแถลงเกี่ยวกับนโยบาย การดำเนินงาน หรือชี้แจงงานของหน่วยราชการ กระทรวง กรมต่าง ๆ

18.2 เกี่ยวกับเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

หมายถึง บทความที่น่าสนใจ โดยมีเนื้อหาสาระที่ให้ความรู้อันจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพได้ เช่น บทความที่แนะนำเกี่ยวกับการทำการเกษตร แนะนำวิธีการปลูก ตลอดจนการดูแลบำรุงรักษา การใช้ยาปราบศัตรูพืช การใช้ปุ๋ย เป็นต้น

18.3 ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

หมายถึง บทความที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวในอดีตที่สำคัญ ๆ ซึ่งถูกบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ ตลอดจนบทความที่ให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่สืบทอดกันมา

18.4 สำหรับเด็ก สตรี และแม่บ้าน

หมายถึง บทความที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของเด็ก สตรี แม่บ้านหรือครอบครัว

19. บันเทิง

หมายถึง เนื้อหาที่มีจุดมุ่งหมายให้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

19.1 แสดงด้วยภาพ ได้แก่ ภาพเขียน หรือภาพถ่าย เช่น การ์ตูนสำหรับเด็ก ภาพล้อทางการเมือง เป็นต้น

19.2 บรรยายด้วยข้อเขียน ได้แก่ เรื่องสนุก ๆ เช่น นวนิยาย เรื่องแปลก เรื่องสั้น เป็นต้น

20. ความรู้ด้านสุขภาพ

หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาโรค และการฟื้นฟูสภาพ เช่น การรักษาสุขภาพอนามัย การใช้ยา การแนะนำให้รู้จักการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ตลอดจนการบำบัดรักษา เป็นต้น

21. ความรู้ด้านอาชีพ

หมายถึง เนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบ การใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ เป็นงานที่สุจริต ไม่ผิดศีลธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการต่าง ๆ กันไป

22. ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับรัชกาลที่ 9

หมายถึง เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทย มาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 และภายหลังวโรกาสเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 ได้ทรงเน้นย้ำเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ความรู้ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับรัชกาลที่ 9 เช่น ความรู้เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น

23. คำสอนทางศาสนา/อ่านบทสวดมนต์

หมายถึง เนื้อหาที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับหลักหรือคำสอนทางศาสนา หลักการปฏิบัติทางศาสนา ประวัติบุคคลสำคัญทางศาสนา เรื่องเล่าทางศาสนา ความเชื่อทางศาสนา และบทสวดมนต์

24. ความคิดเห็นหรือวิเคราะห์

หมายถึง บทความ บทบรรณาธิการ หรือข้อเขียนแบบอื่น ๆ ที่แสดงทัศนะหรือความคิดเห็น ตลอดจนการวิเคราะห์วิจารณ์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และการดำเนินงานของรัฐ เศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ ศาสนา จริยศึกษา สุขภาพ อนามัย ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรีและแม่บ้าน นอกจากนี้ยังรวมถึงบทความที่เสนอความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น การพยากรณ์ชีวิต การวิเคราะห์ข่าวและเหตุการณ์ต่างประเทศ การวิเคราะห์และวิจารณ์ข่าวแบบชาวบ้าน เป็นต้น

24.1 เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และการดำเนินงานของรัฐ

หมายถึง บทความที่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง หรือการบริหารงานของประเทศ

24.2 เกี่ยวกับเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

หมายถึง บทความที่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่าย การบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน

24.3 เกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย

หมายถึง บทความที่มีการวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย

24.4 ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

หมายถึง บทความที่มีการแสดงความคิดเห็นหรือวิเคราะห์เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

24.5 สำหรับเด็ก สตรี และแม่บ้าน

หมายถึง บทความที่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรี แม่บ้าน หรือครอบครัว

24.6 พยากรณ์ชีวิต

หมายถึง บทความที่มีการวิเคราะห์พยากรณ์ชีวิตตามราศี วัน เดือน ปี เกิด (ดวง)

25. โฆษณา

หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม รวมถึงข่าวเพื่อการเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ (Publicity and public relations) และเนื้อหาที่เป็นประกาศสรรพคุณ คุณภาพ หรือคุณประโยชน์ของสินค้าและบริการ (Advertisements)

26. ห้องสมุดโรงเรียน/สถานศึกษา

เป็นห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียน/สถานศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยการจัดรวบรวมหนังสือและสื่อความรู้อื่น ๆ ในหมวดวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรช่วยเหลือในการค้นคว้าวิจัยของอาจารย์และนักศึกษา ส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาการของอาจารย์และนักศึกษา โดยจัดให้มีแหล่งความรู้ และช่วยจัดทำบรรณานุกรมและดัชนีสำหรับค้นหาเรื่องราวที่ต้องการ แนะนำนักศึกษาในการใช้หนังสืออ้างอิงบรรณการ และคู่มือสำหรับค้นเรื่อง

27. ห้องสมุดแห่งชาติ

เป็นห้องสมุดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ดำเนินการโดยรัฐบาล ทำหน้าที่หลักคือ รวบรวมหนังสือ สิ่งพิมพ์ และสื่อความรู้ทุกอย่างที่ผลิตขึ้นในประเทศ และทุกอย่างที่เกี่ยวกับประเทศ ไม่ว่าจะจัดพิมพ์ในประเทศใด ภาษาใด ทั้งนี้เป็นการอนุรักษ์สื่อความรู้ซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชาติมิให้สูญไป และให้มีไว้ใช้ในอนาคต นอกจากรวบรวมสิ่งพิมพ์ในประเทศแล้ว ก็มีหน้าที่รวบรวมหนังสือที่มีคุณค่า ซึ่งพิมพ์ในประเทศอื่นไว้เพื่อการค้นคว้าอ้างอิง ตลอดจนทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมบรรณานุกรมต่าง ๆ และจัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติออกเผยแพร่ให้ทราบทั่วกันว่ามีหนังสืออะไรบ้างที่ผลิตขึ้นในประเทศ ห้องสมุดแห่งชาติจึงเป็นแหล่งให้บริการทางความรู้แก่คนทั้งประเทศ ช่วยเหลือการค้นคว้า วิจัย ตอบคำถาม และให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับหนังสือ

28. ห้องสมุดประชาชน

เช่นเดียวกับห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชนดำเนินการโดยรัฐ อาจจะเป็นรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่นหรือเทศบาล แล้วแต่ระบบการปกครองของแต่ละประเทศตามความหมายเดิม ห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดที่ประชาชนต้องการให้มีในชุมชน หรือเมืองที่เขาอาศัยอยู่ ประชาชนจะสนับสนุนโดยยินยอมให้รัฐบาลจ่ายเงินรายได้จากภาษีต่าง ๆ ในการจัดตั้งและดำเนินการ ห้องสมุดประเภทนี้เป็นบริการของรัฐ จึงมิได้เรียกค่าตอบแทน เช่น ค่าบำรุงห้องสมุด หรือค่าเช่าหนังสือ ทั้งนี้เพราะถือว่าประชาชนได้บำรุงแล้วโดยการเสียภาษีรายได้ให้แก่ประเทศ หน้าที่ของห้องสมุดประชาชนก็คือ ให้บริการหนังสือเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต บริการข่าวสารความเคลื่อนไหวทางวิชาการและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ประชาชนควรทราบ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้ข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานและการพัฒนาต่าง ๆ ของแต่ละคน และสังคม

29. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-library)

หมายถึง แหล่งความรู้ที่บันทึกข้อมูลไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย และให้บริการสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาหนังสือ และข้อมูลต่าง ๆ การดาวน์โหลดข้อมูลหนังสือ บางแห่งสามารถพัฒนาให้ส่งยืมหนังสือทางอินเทอร์เน็ตได้ด้วย ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์นี้ จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว ไม่จำกัดเวลา ไม่เสียเวลาในการเดินทาง

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มี 2 ประเภท คือ

1. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการยืมหนังสือและเข้าไปอ่านหนังสือผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง และสามารถเข้าไปอ่านหนังสือเดียวกันได้พร้อมกันหลายคน
2. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการยืมหนังสือผ่านทางอินเทอร์เน็ต และเข้าไปดาวน์โหลดไฟล์หนังสือมาไว้ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ยืม โดยมีกำหนดจำนวนวันที่สามารถอ่านไฟล์หนังสือนั้นได้ (ประมาณ 7-10 วัน) ถ้าเกินวันที่กำหนดจะไม่สามารถอ่านไฟล์หนังสือนั้นได้ ข้อจำกัดคือ สามารถยืมหรืออ่านไฟล์หนังสือไฟล์เดียวกันได้ทีละ 1 คนเท่านั้น

30. ลักษณะของที่อยู่อาศัย

หมายถึง ที่อยู่อาศัยซึ่งจำแนกได้ตามวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ โดยแยกออกเป็น

30.1 ตึก

หมายถึง สิ่งปลูกสร้างซึ่งใช้คอนกรีต คอนกรีตบล็อก คอนกรีตอัดแผ่น อิฐฉาบปูน หรืออิฐไม่ได้ฉาบปูน

30.2 ไม้

หมายถึง บ้านที่ใช้วัสดุที่เป็นไม้เนื้อแข็งในการก่อสร้างเป็นส่วนใหญ่ เช่น ไม้สัก ไม้ยาง ไม้เต็ง ไม้ตะแบก ไม้แดง เป็นต้น

30.3 ครึ่งตึกครึ่งไม้

หมายถึง บ้านชั้นล่างเป็นอิฐฉาบปูน หรือคอนกรีต ส่วนชั้นบนเป็นไม้ หรือส่วนหนึ่งเป็นตึกอีกส่วนหนึ่งเป็นไม้ รวมทั้งบ้านที่ชั้นล่างเป็นตึก ด้านบนใช้ฟาเซลโลกรีต (ปูนซีเมนต์ผสมกับเส้นใยไม้เนื้ออ่อน)

30.4 วัสดุไม่ถาวรในท้องถิ่น

หมายถึง บ้านที่ใช้วัสดุไม่ถาวรในการก่อสร้างทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ ได้แก่ วัสดุที่หาได้ตามท้องถิ่น เช่น แผก ใบตองตึง ไม้ไผ่ ไม้รวก เป็นต้น

30.5 วัสดุใช้แล้ว

หมายถึง บ้านที่ประกอบมาจากวัสดุที่ใช้งานอย่างอื่นมาแล้วมาปะติดปะต่อกันเป็นบ้าน เช่น เศษไม้ สังกะสีใช้แล้ว หีบ ลัง เป็นต้น

30.6 อื่น ๆ ที่ไม่อาจจำแนกได้ตามประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

31. สถานภาพการครอบครองที่อยู่อาศัย

หมายถึง กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของครัวเรือน โดยการเป็นเจ้าของ เช่าซื้อ เช่า หรืออยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เพราะเป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้างแรงงานหรือเจ้าของให้อยู่เปล่า ดังนี้

31.1 เจ้าของ

หมายถึง สมาชิกในครัวเรือนนั้นมีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย โดยถูกต้องตามกฎหมาย ดังนี้

(1) มีการผ่อนชำระ ผู้ซื้อได้ทำสัญญาจำนองไว้กับธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพื่อกู้เงินมาชำระค่าที่อยู่อาศัยให้กับผู้ขาย โดยมีที่อยู่อาศัยนั้นเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ แล้วผู้ซื้อผ่อนชำระแก่ธนาคารหรือสถาบันการเงินเป็นงวด ๆ และยังคงอยู่ในระหว่างการผ่อนชำระ

(2) ไม่มีการผ่อนชำระ อาจจะกู้หรือไม่ก็ได้ แต่ขณะนี้ไม่มีหนี้สินที่ต้องชำระแล้ว

31.2 เช่าซื้อ

หมายถึง การซื้อที่อยู่อาศัยโดยผู้เช่าซื้อผ่อนชำระเป็นงวดๆ จนครบกำหนดตามเงื่อนไขของสัญญาเช่าซื้อ เมื่อชำระเงินครบตามเงื่อนไขจึงจะได้กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย เช่น การเช่าซื้อที่อยู่อาศัย กับการเคหะแห่งชาติ หรือการทำสัญญาเช่าซื้อกับผู้ขาย โดยกำหนดเงื่อนไขว่าเมื่อชำระค่าเช่าครบตามจำนวนเงินดาวน์ ทางผู้ขายหรือเจ้าของโครงการจะโอนกรรมสิทธิ์ให้ทันที เป็นต้น

31.3 เช่า

หมายถึง สมาชิกในครัวเรือนนั้นอยู่อาศัยโดยไม่ได้เป็นเจ้าของหรือเช่าซื้อ และต้องเสียค่าตอบแทนให้แก่เจ้าของที่อยู่อาศัยเป็นค่าเช่า

31.4 อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า

(1) เป็นส่วนหนึ่งของค่าจ้างแรงงาน ได้แก่ บ้านพักข้าราชการ บ้านพักยาม บ้านพักในโรงงาน บ้านพักครู หรือบริษัทเอกชนเช่า เพื่อให้ข้าราชการหรือพนักงานอยู่อาศัยรวม ที่อยู่อาศัยในสำนักงาน อาคาร

(2) ให้อยู่เปล่า หมายถึง การอยู่ ณ ที่อยู่อาศัยแห่งนั้นโดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่าหรือค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เช่น อยู่กับพ่อแม่ ญาติ เพื่อน เป็นต้น

32. การเป็นเจ้าของเครื่องใช้ในครัวเรือน

หมายถึง สมาชิกคนใดคนหนึ่งเป็นเจ้าของเครื่องใช้ต่าง ๆ ณ วันสัมภาษณ์ และเครื่องใช้ดังกล่าวต้องสามารถใช้งานได้ (ไม่รวมเครื่องใช้ที่มีไว้ขาย มีคนเอามาซ่อมหรือเครื่องใช้ที่ขอยืมจากครัวเรือนอื่น)